



Statenbrief

Aan Provinciale Staten

Onderwerp	Stand van zaken Ontwerp-UPLG
Datum	15-04-2025
Documentnummer	UTSP-367003060
Van	Arthur Cremers, Carla Bisseling
Telefoonnummer	0623987460
E-mailadres	arthur.cremers@provincie-utrecht.nl
Domein/opgave	LLO
Team	UPLG
Portefeuillehouder	Sterk
Bijlagen	Geen

Geachte leden van Provinciale Staten,

Essentie / samenvatting:

In deze brief worden de hoofdlijnen weergegeven van de voortgang van het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG). Daarbij wordt stil gestaan bij proces, de inhoud en de UPLG-maatregelpakketten.

Inleiding:

In juni vorig jaar heeft u de Kaderstellende notitie voor het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) vastgesteld. Sindsdien bent u een aantal keer geïnformeerd over de voortgang van het UPLG en de ontwikkelingen die daarmee samenhangen:

- 22 oktober 2024: Statenbrief 'Nieuwe planning UPLG'
- 10 december 2024: Statenbrief 'Kamerbrieven landelijk gebied dd. 29-11-2024'
- 17 december 2024: Statenbrief 'Doelen UPLG en maatregelpakketten in relatie tot GGA-deelgebieden'
- 12 februari 2025: infosessie commissie LMW over het UPLG (digitaal)
- 11 maart 2025: memorandum gedeputeerde Sterk inzake [een bijgestelde planning van het UPLG](#).

Met deze brief informeren wij u verder over de voortgang van het UPLG en de bijbehorende maatregelpakketten. Separaat ontvangt u ook een brief waarin wij u informeren over het concept Uitvoeringsprogramma Impuls Kaderrichtlijn Water 2025 – 2027. De waterkwaliteit in onze provincie is een belangrijke bouwsteen van het UPLG. De consultatie over de KRW is onderdeel van het gesprek dat wij hebben met diverse stakeholders in onze provincie over het UPLG.

Toelichting:

Proces

Juli 2023 hebben wij het concept-UPLG samen met zes maatregelpakketten ingediend bij het Rijk. Op basis hiervan is € 249,5 miljoen aan rijksmiddelen aan de provincie Utrecht toegekend voor de uitvoering van de maatregelpakketten. Inmiddels is 'de wereld' flink veranderd, onder meer doordat het Kabinet Schoof het

Nationaal Programma Landelijk Gebied en het Transitiefonds Landelijk Gebied heeft geschrapt. Zoals u weet hebben we ervoor gekozen door te gaan met het tot vaststelling en uitvoering komen van het UPLG.

Vanwege alle landelijke ontwikkelingen legt het ontwerp-UPLG op onderdelen andere accenten dan het concept-UPLG van juli 2023. Ook is een aantal zaken nu verder uitgewerkt. Mede om die reden is het nodig dat wij opnieuw intensief en zorgvuldig met belanghebbenden en deskundigen in gesprek zijn over de opgaven die voor ons liggen. Een aantal belangrijke stappen daarbij is:

- Het uitwerken van de plan MER op basis van de u bekende notitie Reikwijdte en Detailniveau
- Het opstellen van een 90% versie van het Ontwerp-UPLG met input van vijftien 'deskundigen' vanuit gemeenten, waterschappen, landbouw en natuur. Zij hebben advies geleverd zonder last of ruggenspraak.
- Het bespreken van de hoofdlijnen van de belangrijkste inhoudelijke speerpunten uit het UPLG met onze bestuurlijke partners aan de hand van de zogeheten Bespreekpuntennotitie UPLG (maart-april). Wij hebben deze gesprekken via de Provinciale Stuurgroep UPLG, de twee Regionale Stuurgroepen (RSG-west en RSG-oost) en de voor deze gelegenheid ingestelde Ronde tafel Landbouw en Natuur.
- Medio mei- medio juli gaan we met dezelfde partijen in gesprek over de 90% versie die we momenteel aan het opstellen zijn.
- Vanaf het zomerreces werken we aan de 100%-versie van het Ontwerp-UPLG die – samen met de Plan MER – medio oktober ter vaststelling in ons college voor zal liggen om daarna een ter inzage leggingsperiode in te gaan van zes weken.

Inhoudelijke ontwikkelingen UPLG

De opgaven en doelen komen grotendeels voort uit (inter-)nationale wetgeving en harde bestuurlijke afspraken. Dit was in het concept-UPLG al zo en in het Ontwerp-UPLG volgen we dezelfde lijn. De opgaven en doelen zijn niet veranderd en geven nog steeds de richting aan. Inhoudelijk bouwt het Ontwerp-UPLG daarom voort op de conceptversie maar het legt wel andere accenten. Het is nu meer ons eigen 'Utrechts verhaal', niet meer als verplichte uitwerking van het voormalige NPLG. Wij maken onze afwegingen – op basis van Europese en nationale wet- en regelgeving en ons eigen coalitieprogramma. Daarnaast kiezen wij voor een meer uitvoeringsgericht programma. Op basis van 'adaptieve programmering' bouwen wij gestaag verder aan concrete uitvoering in ons landelijk gebied. Wij kiezen daarmee voor maximale continuïteit in het belang van onze inwoners, onze boeren en onze leefomgeving.

Een aantal belangrijke inhoudelijke elementen van het UPLG, die ook terug zullen komen in onze besluitvorming over het UPLG dit najaar, zijn de volgende:

Water

De klimaatverandering noopt ons tot maatregelen om water beter vast te houden, piekbuien op te vangen en verdroging tegen te gaan. Deze zoektocht naar een nieuwe balans komt ook terug in het UPLG. Denk daarbij onder meer aan maatregelen voor waterberging in het hoofdwatersysteem en in het regionaal watersysteem en de borging van onze drinkwaterwinning in de (nabije) toekomst. Samen met onze partners zijn we hier stappen in aan het zetten. Daarnaast heeft het realiseren van de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) grote aandacht in het UPLG. Wij werken volop aan intensivering van maatregelen om te borgen dat de ecologische en chemische kwaliteit van het water in 2027 zoveel mogelijk op orde is in Utrecht conform de vereisten van de KRW. Via het Uitvoeringsprogramma Impuls KRW 2025 – 2027 gaan wij hiervoor extra maatregelen treffen. Ook het hydrologisch op orde krijgen van de Natura2000-gebieden is onderdeel van de KRW. Dit betekent dat er ook buiten de Natura2000-gebieden maatregelen nodig zijn.

Klimaat

Een belangrijke opgave is om de uitstoot van broeikasgassen vanuit de veenbodems zo veel mogelijk terug te dringen. In het Ontwerp-UPLG richten wij ons daarbij voornamelijk op een verdere concretisering van de door u vastgestelde Regionale Veenweidestrategie Utrechtse veenweiden (2022). Belangrijke elementen van deze aanpak zijn onder meer een nadere specificering van bodemtypen waar de maatregelen voor gelden, afspraken over een verkenning van aanpak van de drooglegging (via slootpeilverhoging), de inzet van

waterinfiltratiesystemen ter verhoging van de (zomer)grondwaterstanden en de verkenning van een ruimtelijk instrumentarium voor landbouwbedrijven die werken onder natte omstandigheden.

Natuur

Voor de kwaliteit van de natuur in onze provincie zijn de uitgangspunten van de Vogel- en Habitatrichtlijn van groot belang. Daarin zijn drie belangrijke sporen aan te geven: voorkomen dat verdere verslechtering optreedt (dus aanpakken van de drukfactoren), herstel van onze N2000 gebieden en het verder verkennen van nieuwe arealen natuur die nodig zijn om de Goede Staat van Instandhouding van kwetsbare soorten & habitats te bereiken. Hierbij is duidelijk dat onder andere voor de weidevogels meer moet gebeuren, ook buiten de NNN.

De recente Natuurdoelanalyses en de daarbij behorende adviezen van de Ecologische Autoriteit hebben helder in beeld gebracht wat in de Natura 2000-gebieden de staat is van onze natuur en dat is over het algemeen zorgwekkend. Dit betekent dat in het UPLG overgangszones rondom de Natura2000-gebieden worden voorgesteld waar maatregelen kunnen worden genomen op het gebied van stikstof, hydrologie en herstel ecologische verbindingen.

Voor het beperken van stikstof verkennen wij op dit moment de instelling van een 'stikstofzone' rondom de Natura2000-gebieden met name gericht op normering van de bemesting. Voor het verlagen van de 'stikstofdeken' verkennen we de mogelijkheden voor het instellen van een generieke normering voor ammoniakemissie voor de grondgebonden veehouderij. Nota bene: vóór komend zomerreces komt waarschijnlijk het Kabinet met aanvullende maatregelen rondom het beperken van de uitstoot van stikstof. Wij houden zoveel mogelijk rekening met deze besluiten en passen onze maatregelen in het ontwerp-UPLG hierop aan.

Landbouw

Een duurzame en vitale landbouw is een belangrijke bouwsteen in het Ontwerp-UPLG. Wij volgen daarbij de aanpak die u heeft vastgesteld met de kaders van de Landbouw en voedselvisie. Aanvullend verkennen wij momenteel of het mogelijk is om te komen tot een afwegingskader om zorgvuldig om te gaan met de landbouwgrond in onze provincie, zodat er grond beschikbaar is en blijft voor een blijvende en duurzame landbouw. Daarnaast heeft het komen tot een oplossing voor de legalisering van de zogeheten PAS-melders en het weer op gang brengen van de vergunningverlening voor ons een bijzonder hoge prioriteit. In toenemende mate zit 'Utrecht op slot' met grote gevolgen voor een groot aantal sectoren in de samenleving. Voor het boerenbedrijf betekent dit dat de financiering onder druk staat. De samenhang van maatregelen in het UPLG moet ervoor zorgen dat - ook in juridische zin - aantoonbare stappen worden gezet naar natuurherstel. Een van de zaken die we daarbij verkennen is de mogelijkheid om op afzienbare termijn te werken met een doelvoorschriftvergunning voor de landbouwbedrijven.

Maatregelpakketten

Het Rijk heeft onze provincie vorig jaar een forse impuls gegeven in de uitvoering van het UPLG middels € 249,5 miljoen voor de UPLG-maatregelpakketten. U heeft vervolgens in december via de 1^e begrotingswijziging besloten in totaal € 10,2 miljoen extra provinciale middelen in te zetten voor enkele onderdelen van de maatregelpakketten (agrarisch natuurbeheer en Utrechtse Monitor Duurzame landbouw). Samen met de gelden voor Programma Natuur fase 2 (ca. € 30 miljoen) is dit een flinke impuls om de integrale doelen van het UPLG te realiseren. Uiteraard is er voor verschillende onderwerpen op langere termijn meer nodig, maar hier kan een goede start mee gemaakt worden.

Recent heeft de Minister van Landbouw besloten om de termijn waarbinnen wij als provincie deze middelen moeten hebben besteed ('verplicht' in juridische zin) te verlengen met twee jaar tot eind 2028. Dit is goed nieuws, omdat het ons meer tijd geeft om met onze partners in overleg te gaan over de wijze van besteding en uitvoering van de maatregelpakketten. Voor ons blijft evenwel overeind staan dat wij tempo willen maken met de uitvoering, omdat de urgentie van de opgaven groot is.

Inmiddels is binnen de organisatie het Plan van Aanpak Maatregelpakketten vastgesteld en is de projectorganisatie in wording. In mei sturen wij u een brief waarin wij meer in detail ingaan op de inhoud van de verschillende onderdelen van de aanpak en de uitvoering van de maatregelpakketten.

Vervolgprocedure / voortgang:

Zoals aangegeven stellen wij het Ontwerp-UPLG en de bijbehorende Plan MER vast medio oktober aanstaande. Na vaststelling wordt het Ontwerp-UPLG vrijgegeven voor inspraak en wordt het aan u toegezonden voor verdere bespreking.

Op uw verzoek (van 5 maart jl.) plannen wij na het zomerreces een werkbezoek en een infosessie over het UPLG. In de infosessie kunt u (technische) vragen stellen over de inhoud van het Ontwerp-UPLG. Mocht u nog op andere wijze wensen en ideeën hebben over uw betrokkenheid rondom de besluitvorming van het UPLG, dan horen wij dat uiteraard graag.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen